

ONZE
VOGELS

52^E JAARGANG N^O 7, JULI 1991

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

De

V

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BO

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom
bank AMRO rek.nr. 46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640-3 50 07.
Fax 01640-39020
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (eravoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol,
W.C. Oonk en Jos van de Walle

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gertiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Groistraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlassoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 4 48 43.
District Zuid-Holland: A.J. Domburg
Opperstok 16, 2959 ED Streefkerk
telefoon (01842) 2080.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 4 15 22.
District West Noord-Brabant: C.H.M. v.d. Linden,
Maststraat 15, 4631 EP Hoogerheide,
telefoon (01646) 1 49 78.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Beatrixlaan 94, 5707 LX Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Stienen,
Molenstr. 18, 5988 EP Helden,
telefoon (04760) 7 64 09.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
J.Aelbrecht, Eufraat 3, 1186 JJ Amstelveen,
telefoon (020) 645 55 12

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling.

Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 650,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 53,50 bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV **geen cheques!** Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels

J. Broere, Jongbloedin. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 5 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

A.J.M. v.d. Linden, Brugstr. 72,
4131 AZ Vianen, telefoon (03473) 7 61 73.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

W.G. Caris, Frankrijkstraat 95,
5622 AE Eindhoven, telefoon (040) 44 38 74.
Contributie f 30,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

L. van Santen-Bergmaier, Mandenmakerslaan 31,
3454 DB De Meern, telefoon (03406) 6 37 11.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon (074) 91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borgar, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnement OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 49.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven
Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdambaan 45, 2181 XB Hillegom.
WARZERS aan: M.A. Paans, Leeuwerik 78, 5165 KZ Waspik.
KLEURKANARIES aan: F.H. Verschuur, Alb. Grootln. 17, 1412 EL Naarden.
VORM- EN POSTUURKANARIES aan: P.L. Huizinga, Marathonstr. 32, 7541 BM Enschede.
EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 1847 SG Teteringen.
ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Semnesln. 7, 8384 EA Wilhelminaoord.
TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: J. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.
FRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: J.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 5144 AE Maassluis.
GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 1677 PA Helligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer 17-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 19 augustus 1991

IN DIT NUMMER

	pag.
Aratinga mitrata	292
Tussen twee seizoenen	294
Onderzoek naar verschillende entstoffen tegen paramyxovirus type III infectie	295
Kleur en kleurstoffen in de gouldamadine	297
Japanse meeuw	302
Geslaagde kweek met elfen astrilde	303
Bud-vogels op de tentoonstelling	305
Tentoonstellingen 1991	306
Vraagprogramma 1990 t/m/1992/3	313
Lijst toegekende NBvV-oorkonden	317
Oranjeroodbrons kanarie	320
Hap- of gaapziekte, pokken	321
Kweekervaring met de pagodespreeuw	322
Oproep	323
De goudkroon Bulbuul	324
Nuttige wenken bij de kanariekweek	324
De kweek van de ideale grasparkiet (slot)	332
Bondsmededelingen	335

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
M. Borgstein, WOVO, van Keulen	296
Bingo Fit voer	300
W. Stijger, Engelgeer, Floralia, Bird Center, Siem van 'Hart, Vogel Fauna, Animal Trading Company, Vogel Savanne	304
CéDé	305
Vraag en Aanbod, Rein van de Veen, Koesmaat,	
De Witte spreeuwen	326
Holland Diervoeders	328
Kloeg, GEHU Kooien, E. Leffering	330
H. Denessen, F. Thijssen	331
NBvV-Service, NBvV-Boekenservice	334
NBvV-Kalender 1992	335
Witte Molen	336

Foto voorplaat: Roodmasker aratinga

Foto: C. Scholtz/Prinz

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

Aratinga mitrata

De Roodmasker aratinga, *Aratinga mitrata*, komt in twee rassen voor, **mitrata** en **alticola**. De nominaatvorm leeft in Centraal Peru, oostelijk van de Andes en zuidelijk door Bolivia tot in Noordwest Argentinië.

Het ras **alticola**, de **Cuzco aratinga**, komt in een relatief klein gebied voor, te weten in de directe omgeving van de stad Cuzco in midden Peru. Het verschil tussen beide rassen is goed te zien. De nominaatvorm heeft veel rood op de kop, in een onregelmatig patroon maar altijd ook wel rond de ogen. **Alticola** heeft niet of nauwelijks rode kopveertjes en de groene kleur van de rest van de bevedering is donkerder, meer olijfgroen. Tenslotte is er een gering verschil in grootte, de roodmasker meet 38 cm en de cuzco 37 cm. Een betrouwbaar uiterlijk verschil tussen de geslachten is er niet. Soms wordt wel eens beweerd dat de poppen minder rood op de kop hebben, maar, nogmaals, zeker niet als een algemeen geldend onderscheid te beschouwen. Jonge vogels hebben nauwelijks rood op de kop. Ze hebben wel een rode voorhoofdsband maar verder ontbreekt de rode bevedering. Op borst en buik is slechts een enkel verdwaald rood veertje te zien.

De roodmasker aratinga's leven tijdens de broedperiode paarsgewijs op hoogten van 1000 tot 2600 meter. Na de broedperiode trekken ze in grote zwermen door de Andes, vaak vergezeld van de kleine Peru-en de blauwkop aratinga. Ze voeden zich met allerlei zaden, bessen en vruchten. Maisvelden zijn geliefde voedselbronnen voor ze. Broeden doen ze in november en december en de nestholten bevinden zich hoog in de bomen.

Op Vogel'91 werden voor de eerste maal in de geschiedenis van de NBvV Bondskampioen, zowel eigen kweek roodmasker-als eigen kweek cuzco aratinga's ingezonden door respectievelijk de heren Th.Selten uit Mill en J.Beltman uit Rijssen. Twee maal drie exemplaren. Alhoewel ze nog niet helemaal op kleur waren, verkeerden de vogels in een uitstekende conditie en was ook het hiervoor omschreven verschil tussen de beide rassen heel goed te zien.

De heer Selten kweekte vorig jaar met

twee koppels roodmaskers. Koppel A was gehuisvest in een 2 m lange, 1 m brede en 2 m hoge buitenvlucht en koppel B in een gezelschapsvolière van 6 m lang, 4 m breed en 3 m hoog, samen met zebra's, kanaries en een koppel glansfazanten. Beide koppels hadden de beschikking over een broedblok van 30 cm breed, 25 cm diep en 60 cm hoog. Het ronde invliegpat had een

volgend op elkaar uitgekomen. De jongen hadden een rozerode huid en op het kleine lichaampje waren wat schaarse geelwitte donsveertjes aanwezig. Op een leeftijd van 14 dagen zijn de jongen voorzien van een vaste voering 8 mm. Toen ze drie weken oud waren zijn ze door Selten uit het nest gehaald omdat ze al bijna helemaal kaal waren geplukt. De oorzaak van dat

heid in dezelfde volièrre van andere vogels. Heel vaak was de pop vrij lang van het nest. Bijna drie weken bebroed, zijn ze uit het nestblok gehaald en in de broedmachine gelegd waar er, zoals gezegd, twee zijn uitgekomen. Al direct vanaf dat moment, de jonge vogels wogen elk 8 gram, zijn ze met de hand gevoerd en grootgebracht. Op een leeftijd van 8-9 weken aten ze zelf geweeakt hardvoer en wat fruit. Vier weken later

waren ze zelfstandig en zijn ze in een buitenvolièrre geplaatst. Uiteindelijk kwam Selten dat kweekseizoen 6 prachtige jonge roodmasker aratinga's, geen slecht resultaat. Opgemerkt dient wel dat de vogels, vooral tijdens het broeden, gauw verstoord worden. Bij het minste of geringste geluid verlaat de pop, want zij is het die broedt, direct het nest en afhankelijk van de activiteiten in en om de volièrre kan het soms vrij lang duren eer ze weer terug gaat. Het zijn van nature wat schuwe vogels en dat beïnvloed vaak een kweekresultaat. Als voedsel werd een mengsel grof parkietenzaad gegeven aangevuld met wat papegaaienvoer, gekiemd zaad, eivoer, appel, wortel, bessen en soms ook wel sinaasappel en tijdens de kweek als extra mais in de kolf en groen.

De heer Beltman stelde bij de kweek van zijn cuzco aratinga's vast dat de broedduur 26 dagen bedroeg. De jongen zijn nagenoeg op dezelfde dag uitgekomen. De legsels zijn meestal 2 soms ook wel eens 3 eieren groot. De oudervogels hebben voorbeeldig de jongen grootgebracht, Beltman zelf heeft er bij wijze van spreken weinig aan hoeven te doen.

Tijdens de opfokperiode geeft hij zijn parkieten als extra wat geweeakt oud brood, eivoer en wat gekiemd zaad. Wat betreft huisvesting en dergelijke heeft Beltman geen bijzondere ervaringen, komen overeen met die van de heer Selten. Aan beide kwekers is tijdens de bondskampioen de NBVV Oorkonde toegekend; met recht!

doorsnee van 8 cm. Als bodemlaag was vermolmd en fijngeknaagd hout aangebracht.

Koppel A: Eerste ei 11 juni, 2e 13 juni, 3e 15 juni en 4e op 21 juni 1990. Alle vier de eieren -overigens uitzonderlijk want men spreekt in het algemeen over legsels van twee tot hooguit drie eieren- zijn na ongeveer 24 dagen broeden

plukken is niet bekend. Ze zijn verder met de hand grootgebracht.

Met koppel B verliep het ook wat anders dan normaal. De eieren, in totaal 3, zijn gelegd op respectievelijk 20, 22 en 24 juni 1990. Alle drie waren ze bevrucht doch slechts twee zijn er uitgekomen. Er werd wat onrustig door de vogels gebroed mede vanwege de aanwezig-

Onderzoek naar verschillende entstoffen tegen paramyxovirus type III infectie

In januari 1991 verscheen in dit blad het artikel "Draainekziekte bij siervogels" van Drs. J. Hooimeijer, naar aanleiding van de oprichting van de werkgroep "paramyxo", waarin ook uw bond zitting heeft. Het doel van de werkgroep was na te gaan of er wat gedaan kon worden aan het probleem "draainekziekte" bij siervogels. Besloten werd een vergelijkend onderzoek op te zetten naar de werkzaamheid van verschillende entstoffen tegen paramyxovirus ter voorkoming van "draainekziekte". Dit onderzoek is inmiddels uitgevoerd bij de Vakgroep Pathologie, afdeling Laboratorium en Bijzondere dieren, van de Faculteit der Diergeneeskunde te Utrecht. De belangrijkste conclusies worden hieronder weergegeven.

Draainekziekte bij siervogels wordt veroorzaakt door het paramyxovirus type 3 (PMV-3). Van deze PMV 3 virussen bestaan er verschillende stammen. Deze verschillende stammen worden gevonden bij verschillende vogelsoorten. Bij kippen en duiven komt ook een ziekte voor die veroorzaakt wordt door een paramyxovirus. Bij pluimvee veroorzaakt deze ziekte pseudovogelpest terwijl er bij duiven over paramyxo wordt gesproken.

Bij pluimvee en duiven gaat het om twee verschillende stammen van paramyxovirus type 1. Voor uitgebreide informatie over besmettingswijze en ziekteverschijnselen wordt verwezen naar het hierboven genoemde artikel van Drs. J. Hooimeijer.

Een entstof voor parkieten ter bescherming tegen PMV-3 is momenteel niet beschikbaar. Uit ervaring weten we dat in de praktijk parkieten bij gebrek aan beter nogal eens geënt worden met pluimveevaccins. De werkzaamheid van deze vaccins bij parkieten is echter niet aangetoond.

In deze studie is een vergelijkend onderzoek gedaan naar de werkzaamheid van zeven entstoffen.

We hebben gebruik gemaakt van:
- drie, in de handel verkrijgbare, entstoffen tegen het paramyxovirus type 1 (pseudovogelpest, paramyxo bij postduiven)
- één, alleen in Amerika verkrijgbare, PMV-3 entstof voor kalkoenen

- drie experimentele, voor dit onderzoek ontwikkelde, entstoffen tegen drie verschillende stammen van het PMV-3 uit parkieten en tropische vogels.

Het doel van de studie was tweeledig:

- 1) Bepalen of een van de vaccins bescherming biedt tegen een besmetting van de parkiet met het PMV-3 virus.
- 2) Bepalen of een reeds in de handel zijnde entstof werkzaam is. Wanneer dit het geval is, is de noodzaak om een nieuw vaccin te ontwikkelen niet aanwezig.

Omdat *Neophema*'s erg gevoelig zijn voor het PMV3 virus hebben we in deze studie gekozen voor het gebruik van bourkes parkieten (*Neophema bourkii*). De vogels werden vooraf gecontroleerd op het vrij zijn van antilichamen tegen paramyxovirus type I en III. Vogels die antilichamen in het bloed hebben zijn niet geschikt voor het onderzoek. De aanwezigheid van antilichamen betekent in het algemeen dat de vogel ofwel besmet is met het virus ofwel dat de vogel in contact is geweest met het virus en een zekere weerstand heeft opgebouwd.

Per vaccin werden vijf vogels geënt door middel van een injectie in de borstspier. De enting werd na zes weken herhaald. Vijf vogels dienden als controlegroep en werden niet geënt. Acht weken na de eerste enting werden de vogels besmet met het PMV-3 virus door middel van een injectie in de borstspier. Ziekteverschijnselen en sterfte werden voor iedere groep genoteerd en op elke gestorven vogel werd sectie verricht. Dertig dagen na de besmetting werd ook op de overgebleven vogels sectie gedaan. De belangrijkste resultaten van de proef zullen hier verkort worden weergegeven.

De injectie met de entstoffen in de borstspier had geen zichtbare invloed op het vlieggedrag van de vogels. Deze manier van enten zal in de praktijk wat dat betreft geen problemen opleveren.

In de niet geënte controlegroep werden alle vogels binnen drie dagen ziek en vier hiervan zijn binnen één week gestorven. De overgebleven vogel ontwikkelde de typische ziekteverschijnselen van PMV-3 ("draainek" en "stopverontlasting") en stierf drie weken later. In

de groepen vogels geënt met de PMV-1 entstoffen werden ook alle vogels ziek en varieerde de sterfte van 20-100%. In de groep vogels geënt met de kalkoenen-PMV-3 entstof werden ook alle vogels ziek; ook zij vertoonden de typische ziekteverschijnselen. In deze groep trad geen sterfte op tijdens de proefperiodes.

Van de drie groepen vogels, geënt met de experimentele entstof, leek één groep de besmetting goed te weerstaan. In deze groep stierf één vogel. Deze vogel werd door de rest van de groep verstoeten, zat dik en at vrijwel niet. Deze vogel is aan ondervoeding gestorven zonder de typische ziekteverschijnselen van PMV-3. De andere vogels vertoonden geen ziekteverschijnselen. Bij sectie werden geen afwijkingen waargenomen. In de andere twee groepen werden alle vogels ziek; het sterftepercentage varieerde van 20-60%.

De conclusies die we kunnen trekken uit deze voorstudie zijn de volgende:

- 1) Geen van de bestaande vaccins lijkt bescherming te bieden tegen de verschijnselen van een PMV-3 infectie.
- 2) Van de experimentele entstoffen biedt er één zeker hoop voor de toekomst. Voor de industrie is de taak weggelegd om deze entstof te verbeteren en uit te testen.

Voorop staat dat de ontwikkeling van een entstof door de industrie alleen maar wordt overwogen wanneer men ervan overtuigd is dat er voldoende van deze entstof zal worden afgenomen.

Vanuit de werkgroep is er een positief advies uitgegaan voor de verdere ontwikkeling van de entstof. Daarbij moet opgemerkt worden dat, wanneer de industrie hierop ingaat en de verdere ontwikkeling voor zijn rekening neemt, het zeker twee jaar zal duren voordat de entstof op de markt zal worden gebracht. (Voor eventuele informatie kunt U zich uitsluitend schriftelijk wenden tot de Werkgroep Draainekziekte, per adres: Drs. J. Hooimeijer, Wilhelminapark 8, 7942 GM Meppel).

Dr. Gerry M. Dorrestein
Drs. Carin E. van Buuren.

Kleur en kleurstoffen in de Gouldamadine.

Nieuw verworven inzicht over kleurvorming en mutaties dringen slechts moeizaam en zeer selectief door tot in het vogelliefhebberscircuit. Het niet verwerken van nieuwe inzichten heeft tot gevolg dat de ontwikkelingen binnen de liefhebberij achterblijven bij de potentiële mogelijkheden. De kleurvorming bij de Gouldamadine is hiervan een levendig voorbeeld. Laten we voor deze vogelsoort de moderne onderzoeksresultaten eens op een rij zetten.

De kleurstoffen in de bevedering van de Gouldamadine behoren tot twee verschillende kleurstofgroepen; de **Melanine** en de **Carotinoïde**. Daarnaast ontstaat door de speciale bouw van de veer nog een derde kleurvormend element, de **Struktuurkleur**.

Melanine.

Voor ons zijn twee soorten van belang. Deze komen beide bij de Gouldamadine voor; het zwartbruine tot bruine **Eumelanine** en het bruine tot geelbruine **Phaeomelanine**. Beide kleur-

stoffen worden geproduceerd in gespecialiseerde cellen, de **Melanocyten**. Deze cellen, die vroeg in het embryonale leven worden gevormd, verplaatsen zich tijdens het groeiproces naar de veerfollikels. Door de vorming van lange uitlopers zetten ze hun kleurstof af in de groeiende veer. De kleurcellen maken afhankelijk van het erfelijk programma eumelanine of phaeomelanine aan. Ook de milieuomstandigheden in de veerfollikel beïnvloeden het proces. Het is nog niet met zekerheid vastgesteld of eenzelfde cel zowel eu- als phaeo-

melanine kan produceren of dat de cellen vanaf het ontstaan zijn gespecialiseerd in een van beide kleurstoffen. Enkele onderzoekers melden dat ze zowel eu- als phaeomelanine in dezelfde cel hebben aangetroffen. Beide kleurstoffen hebben als basisstof het aminozuur **Tyrosine** (zie schema 1). Onder invloed van het enzyme **Tyrosinase** vormt zich hieruit het **Dopa**. Hierna verloopt het proces langs gescheiden wegen. Door het inbouwen van **Cysteïne** ontstaat uit het dopa, via een aantal tussenproducten phaeomelanine. Onder invloed van weer tyrosinase en, althans dat is recentelijk bij zoogdieren aangetoond, het enzyme **Dopachrome oxydoreductase**, vormt zich via een aantal tussenstappen uit het dopa, eumelanine.

Carotinoïde.

Uit het plantaardige voedsel kan de Gouldamadine kleurstoffen opnemen en

Foto 1a: lila borstveer van man.

foto 1b: lila borstveer van pop.

foto 2a: rode kopveer van man.

foto 2b: rode kopveer van pop.

deze direkt of na bewerking in de veren afzetten.

De gouldamaine bezit:

- Geel lutein in de groene en gele veer velden.
- Rood canthaxanthine in het rode masker.
- Oranje-geel "epoxide"-lutein in het oranje masker.

Beckmann (1975), Bielveld (1985 en 1988) Evans e.a. (1968), Hooven (1989), Houtum (1991) geven Astaxanthine als rode kleurstof bij de gouldamadine. Hervé e.a. (1986) en van Eerd (1989) geven canthaxanthine als rode kleurstof, maar de eerste geeft geen bronvermelding. Van Eerd baseert zich op de meest recente wetenschappelijke publicatie op dit gebied; Brush e.a. uit 1968. Deze komen na onderzoek van de chemische samenstelling van de kleurstoffen bij de gouldamadine tot heel andere conclusies van Völker (1964) en stellen dat hun onderzoek astaxanthine uitsluit. Hoewel enkele auteurs (Evans, van der Hooven) het betreffende onderzoek van Brush noemen, geven ze toch astaxanthine als rode kleurstof. De verschillende briefwisselingen die ik met onderzoekers vooral in het buitenland met betrekking tot dit onderwerp voerde, leverden geen gewijzigde inzichten op, zodat de resultaten van Brush e.a. als uitgangspunt moeten worden gebruikt. Het is dan ook verantwoord canthaxanthine als de rode kleurstof bij de gouldamadine te veronderstellen.

Uit het onderzoek van Brush komt eveneens naar voren dat de oranje masker-kleurstof bij de gouldamadine geen lutein vermengd met astaxanthine is, maar chemisch gezien een andere stof (wellicht wel zeer nauw verwant aan lutein). Het onderzoek van Völker was te beperkt om onderscheid te kunnen maken tussen lutein en de genoemde oxydatie vorm. Dat het optreden van de oranje kleurstof bij de gouldamadine geen toeval is, bewijzen de mutaties bij andere prachtvinken. Rode teugelstrepen en andere rode veervelden veranderen in oranje en niet in geel. Oorzaak: de genetische basis bij prachtvinken is in deze niet identiek aan deze bij andere vogelgroepen, zoals vinkachtigen. Het kleurvormingsproces verloopt anders, dus mutaties die in dit proces ingrijpen kunnen een ander uiterlijk effect veroorzaken. We moeten er echter rekening mee houden dat het verschijnen van een echte gele mutant zowel bij de gouldamadine als bij andere prachtvinken tot de mogelijkheden behoort. Voor de ook in de natuur voorkomende variant verdient de naam oranjekop dan

foto 3a: doorsnede primaire baard top borstveer man.

foto 3b: doorsnede primaire baard top borstveer pop.

foto 4: doorsnede primaire baard top rode kopveer man.

ook de voorkeur boven de naam geelkop. Het canthaxanthine kan niet direkt uit het lutein worden gevormd. Het eerste is een b-caroteen de tweede een a-caroteen. Naar Völker (1964) bevat de lever en het vet van de roodkop, carotinoïde, de lever en het vet van de oranjekop niet.

Strukturkleur.

Ook voor wat betreft de strukturkleuren bestaan er binnen de vogelliefhebberij verschillende inzichten. Dyck (1971) stelt de basis van intensief electronen-microscopisch onderzoek vast, dat de blauwe strukturkleur niet veroorzaakt wordt door het zogenaamde Tyndall-effect zoals onder andere door Alber is gesteld, maar door een ander natuurkundig verschijnsel; interferentie. Interferentie ligt ook ten grondslag aan de schitterende kleuren van kolibries, nektarvogels, trogons en pauwen. Dyck stelt voor, de zone waarin deze kleur ontstaat overeenkomstig de nieuwe inzichten en conform de bouw geen bewolkte zone te noemen, maar sponszone. Literatuuronderzoek leverde geen andere inzichten op, zodat Dyck's onderzoek als maatgevend mag worden beschouwd. Ook hier zien we dat eenmaal in de vogelliefhebberij geïntroduceerde begrippen moeilijk zijn te vervangen door nieuwe inzichten. Duitse, Franse, Engelse maar ook Nederlandse vogelliefhebbers-publicaties (zie hiervoor en o.a. Beckmann's "Handleiding voor de Grasparkietliefhebber", 1989). NEGEREN STELSELMATIG MODERNE, op wetenschappelijk onderzoek gebaseerde inzichten. Dat is jammer, omdat deze "nieuwe" inzichten een verklaring kunnen geven voortot nu toe onbegrepen effecten. Foutieve veronderstellingen zijn hierdoor te verbeteren waardoor de fokadviezen aan de liefhebber betrouwbaarder zijn. Verder voorkomt het onzinnige discussies tussen de liefhebbers.

Een mooi voorbeeld van een elektronen-microscopische opname van de sponszone zien we in het artikel van Inte Onsmann over de leigrijze grasparkiet in "Onze Vogels" 1984 bladzijde 252-253.

De blauwe kleur bij de gouldamadine ontstaat in dezelfde veerlaag (sponszone). Ook in de groene veerdelen treedt dit verschijnsel op.

- Blauwstructuur + geel lutein vormen samen groen-

De blauwstructuur kan alleen zijn wer-

Kleur en kleurstoffen in de Gouldamadine.

foto 5: Kopstudie Gouldamadine man. Rode canthaxanthine in masker en snavel. De lila borst is opvallend diep van kleur.

king tonen als er op de achtergrond melanine of een andere lichtabsorberende laag aanwezig is. Vooral de absorptie van het licht door donkere sekundaire baardjes (radius) speelt een belangrijke rol. De melanine in de baarddoorsnede zelf heeft schijnbaar een gering effect (ramus). De kleur van de aanwezige melanine in combinatie met de bouw van de sponszone bepalen uiteindelijk de "blauwtint".

Blauwstructuur+zwartmelanine= blauw (nekband).

Blauwstructuur+zwartmelanine+geelutein= groen(rug).

Blauwstructuur+bruinmelanine= lila (borst)

De blauwpaarse kleur van de snavelpaasillen ontstaat door het Tyndall effect (Chun 1904).

De veer en de veerbouw.

De veervorm beïnvloedt in belangrijke mate het uiteindelijke kleurresultaat. Ook bij de Gouldamadine vinden we aanpassingen in de vorm van de veer in relatie met de kleur. Daarnaast zijn er eveneens verschillen in veerbouw tussen de man en de pop. Beide verschijnselen vinden we onder andere terug in de opbevedering. Op de bijgevoegde leurendia's (foto 2 a/b) zijn de rode opveertjes van de man en de pop vergegeven. Hier zien we vooral het verschil in veervorm tussen beide geslachten tot uitdrukking komen. Deze morfologische verschillen vinden we bij vele vogelsoorten terug.

de sponszone en het bruinphaeomelanine dat zowel onder deze zone in de medulaire cellen ligt als in de sekundaire baardjes. Bekijken we de foto's, dan zien we onder de baardjesloze zone een bruine zone. De basis van de veer bevat een weinig eumelanine. Bij de pop speelt het lila gedeelte een minder belangrijke rol in het tot uitdrukking komen van de kleur. De bruine zone beïnvloedt de kleur in sterkere mate dan bij de man. Daardoor is de borst bleek-lila (roze-achtig). De doorsnede over de baard van de lila borstveer van de man is vrijwel rond tot ovaal van vorm, met een geringe tot sterke uitbouw van de cortex. Vergelijk de kleurenfoto in van Eerd (1989) en foto 3a.

Kopveer.

Roodkop.

Bij de roodkop en oranjekop zijn sterke dichromatische verschillen tussen de man en de pop te constateren. Evenals bij de borstveer, is de kopveer van de

Borstveer.

Bij de man is het baardjesloze einde langer dan bij de pop (zie foto's 1 a/b). De lila borstkleur wordt veroorzaakt door

foto 6: Roodkop blauw wilborst man. Let op kopkleur en het verschil in "wit" tussen de borst en de buik.

WAAROM HALEN DE MEESTE PAPEGAAIEN/PARKIETEN HUN PENSIOEN NIET?

In de vrije natuur worden papegaaien soms wel ouder dan honderd. In Nederland is tien jaar al een hele leeftijd. Dat zit 'm niet zozeer in ons kille, vochtige klimaat, maar in verkeerde voedingsgewoonten. Wie alle dagen veel te vette zaden kan uitzoeken en het gezondste, maar minder lekkere kieskeurig laat liggen, vraagt om gezondheidsproblemen. Daarom is er nu BINGO.

Een uitgebalanceerd, veelzijdig en volledig kwaliteitsvoer voor papegaaia-achtigen. BINGO is een korrelvoer met in elk hapje alle belangrijke en noodzakelijke voedingsstoffen. Kiezen is er dus niet meer bij BINGO is samengesteld uit ontsloten granen, zaden, vitaminen en mineralen. BINGO is wetenschappelijk ontwikkeld en uitgebreid getest op voedingswaarde en verteerbaarheid en na een korte periode van wennen eet uw vogel het graag. BINGO staat voortdurend onder strenge kwaliteitscontrole waarbij onder meer nauwkeurig gelet wordt op zware

metalen, chemische verontreinigingen en de aanwezigheid van bacteriën of schimmels en hun giftige produkten. Met BINGO kiest u dus bewust voor beter, te meer omdat BINGO puur natuur is zonder toevoegingen van kunstmatige kleur-, geur- of smaakstoffen en conserveermiddelen. Als u dan ook wilt bijdragen aan een lang en gelukkig papegaaien- of parkietenleven, vraag dan uw dierenarts om BINGO. Hij vertelt u graag meer en hij heeft veelzeggende documentatie klaarliggen.

**BINGO BIEDT GOEDE
VOORUITZICHTEN OP EEN LANG
EN GELUKKIG DIERENBESTAAN**

Uitsluitend
verkrjgbaar via uw
dierenarts

Gratis thuisbrengservice: 15 kg-verpakkingen, bij uw dierenarts besteld, worden gratis thuis afgeleverd.

Voor Nederland: Boehringer Ingelheim bv, Alkmaar

Roodbruine bleekvleugel (cremevleugel)

Kleur

Kop en masker: Voorhoofd, schedel, achterschedel, bief en bovenborst helder roodbruin, iets lichter van kleur dan de dekkleur van een roodbruine meeuw.

Vleugeldekk: Kleine-, middele- en grote vleugeldekkveren, alsmede de slagpennen lichtcreme tot vuilwit.

Broekbevedering: Helder roodbruin.

Stuit: Lichtcreme.

Snavel: Lichtbeige.

Poten: Vleeskleurig, nagels hoornkleurig.

Kweektechnische aanwijzingen

De roodbruine bleekvleugel zien we, ondanks dat hij er alweer zo'n 20 jaar is, veel te weinig op onze TT's. De reden hiervan is vaak geengoede selectie. Als je steeds maar schimmel x schimmel paart, krijg je vogels met een redelijk model (veel bevedering) maar met een lichte vlek onder de snavel en een schimmelwaas. Zulke vogels moet men uitselcteren, evenals vogels met bont en te blauwe snavelkleur. De mooiste en kontrastrijkste zijn de intensiefste vogels die je krijgt uit intensief x half intensief. Al met al geen gemakkelijke opgave om zo ver te komen als je van voor af aan moet beginnen. Je hebt zonder het te weten roodbruine bleekvleugels uit de mokkabruin-pastelserie (blauwe snavel) of uit de roodbruin-

pastelserie waar je ook bleekvleugels uithaalt die te 'rood' op de mantel zijn maar wel vaak geschikt voor de kweek door de goede snavel- en borstkleur. Bleekvleugel x bleekvleugel geeft ook jongen die veel te flets zijn; het crème loopt vanaf de schedel tot en met de staart. Ook deze vogels uitselcteren. Je kunt door middel van een roodbruin of roodbruinpastel met een prima borstkleur je bleekvleugels verbeteren door splitvogels te gebruiken, maar je blijft een groot aantal vogels kweken (8 à 10) die niet geschikt zijn voor de TT. Je kweekt wel redelijke pastelvogels eruit voor de TT maar niet voor verdere kweek. Al met al geen makkelijke vogel maar wel een mooie vogel die beslist meer aandacht verdient dan hij nu krijgt, want of het nu kanaries, tropen, parkie-

ten of Japanse meeuwen zijn, een vogel van 91 punten krijg je niet cadeau.

Tip van de speciaalclub Het africhten van TT-vogels

Als de meeste vakanties weer zijn afgelopen, begint bij sommige het bloed al weer te kriebelen voor het naderende TT-seizoen. De tentoonstellingen worden bepaald waar men naar toe gaat en bij de meeste kwekers worden de vogels zes weken van te voren geselecteerd en opgekoooid om te worden afgericht of te wennen aan onze TT-kooi. Om goed afgerichte vogels te krijgen dient men eigenlijk al te beginnen bij het samenstellen van de kweekkoppels. Een onrustig ras geeft namelijk meer problemen met het africhten dan een rustig ras. Het daadwerkelijk africhten begint gelijk nadat de vogels zelfstandig zijn. We kooien het gehele nest één week in een TT-kooi op, voordat we ze in de grote vlucht laten. Sterfte onder onze pas zelfstandige vogels komt dan praktisch niet meer voor. Wanneer de vogels worden overgeplaatst naar een grotere vlucht, hangt dan boven in de vlucht een TT-kooi op, zodanig dat er geen vogels meer bovenop kunnen zitten. Men haalt tevens het deurtje er uit en voorziet het kooitje van een TT-fontein en zaadbak die men dagelijks éénmaal ververs. Het kan dan gebeuren dat er soms wel

20 vogels tegelijk in zitten en het typische er van is, dat ze aan de binnenzijde niet aan het voorfront gaan hangen maar aan de buitenzijde wel. Het grote voordeel van deze methode is dat de TT-vogels gelijk zeer rustig zijn wanneer ze worden opgekooid in de TT-kooien en gelijk het eten en drinken kunnen vinden zodat dit ook geen slachtoffers meer geeft. Heeft men vogels die desondanks nog aan de voorfronten gaan hangen, voorzie deze dan met een strook doorzichtig plastic die aan de binnenzijde wordt bevestigd. Heeft men vogels die niet op stok willen gaan zitten, doe dan op de bodem een strookje folie-papier. Om de vogels een betere houding te laten geven, kan men gebruik maken van spiegeltjes die men bovenop de kooi legt. Dit moet niet te lang en ook niet te vaak. Het is erg belangrijk dat onze TT-vogels thuis al gewend zijn aan de belichting op onze TT's, dus 's morgens met daglicht wakker laten worden en 's avonds tot ongeveer 21.30 uur. Dit voorkomt problemen met het in de rui vallen van onze TT-vogels. We hebben ook allemaal de neiging om onze vogels die aan de hoogste verwachting voldoen, in het oogpunt te zetten; dat is fout! Je moet met de vogels telkens schuiven wat de opstelling van de TT-kooien betreft. Dus de ene dag bovenin en de andere dag onderin, dan weer in fel licht, dan weer donker. Je weet nooit van te voren hoe onze vogels in de zaal komen te zitten. Ook is het belangrijk wanneer je de vogel met zijn TT-kooi verplaatst, de vogel met zijn TT-kooi verplaatst, de vogel op een tafel zet en goed bekijkt met gebruik van een zgn. keurstokje. Wat de temperatuur betreft kan men de TT-vogels het beste op ongeveer 15 graden celsius houden. Wanneer ze dan in de warme TT-zaal komen, gaan ze nog strakker zitten. Wel bij thuiskomst goed opvangen wat de temperatuur aangaat en geleidelijk weer terugbrengen.

Er op vertrouwend dat deze tips een positieve uitwerking hebben op het aankomend TT-seizoen en dat er nog meer Japanse meeuwen naar de TT's worden ingezonden, wenst de speciaalclub ieder een succesvol seizoen toe. ■

Geslaagde kweek met elfen astrilde.

door R van Druten

In 1989 kocht ik van een collega twee koppels elfenastrilden, *Erythroneura erythronotus*, die hij ook uit import verkregen had. Deze vogels had hij al een gerume tijd in zijn bezit, maar tot broeden kwamen ze niet. Daarna kocht ik bij een vogelhandelaar in Goor nog twee koppels en plaatste ik alle acht vogels bij elkaar. De eerste zomer verbleven ze in mijn buitenvolière. Deze is 9 meter lang en 3 meter breed, rijkelijk beplant met coniferen en klimop, en er hangen veel nestkastjes. Er kwamen veel nesten, maar verder gebeurde er niets dat jaar. Het jaar er op heb ik ze zelf gekoppeld, wat later ook geen succes bleek. Eind 1990 verkocht ik twee koppels en de andere twee gaf ik ieder een aparte vlucht. Het nestelen begon al gauw maar verder gebeurde er weer niets. Van één koppel ging de man dood. Later kon ik nog een man krijgen, dit was een gekweekte natuurbroed man. Die plaatste ik bij de pop wat meteen al goed klikte. Er werd weer een nest gebouwd maar geen eieren. Ondertussen had ik ook een koppel zwartbuikvuurvinken aangeschaft en die er bij geplaatst. Deze gingen ook al gauw tot nestelen over en er kwamen vier eitjes. Ondertussen heb ik 5 jonge vuurvinken. Tot mijn verbazing lag er op 19 januari een ei in het nest van de elfenastrilden. Ik dacht eerst dat het

een ei van de vuurvinken was, maar die hadden al een nieuw nest met eieren. Zo begonnen de elfenastrilden te broeden op vier eieren. Bij een nestcontrole bleek dat alle vier de eitjes bevrucht waren. Op 4 februari moesten ze uitkomen en 8 dagen later heb ik in het nest gekoken. Ja, 4 gezonde elfjes van 8 dagen. Ik heb ze meteen geringd met een 2,3 mm ring met een stukje pleister er om, omdat ze anders mogelijk uit het nest gegooid worden. Ik voerde alleen Cédé eivoer met mierepoppen en geknipte witte meelwormen. Ook buffalwormen, maar daar hadden ze geen interesse in. Nadat ik ze geringd had, keerden de ouders niet meer naar het nest terug, tenminste dat leek er op want zodra ik in het hok kwam waren ze van het nest. Ik durfde er ook niet in te kijken omdat ik bang was voor verstoring. Twee dagen later belde ik Piet Kraan uit Hazerswoude en overlegde met hem wat ik kon doen, omdat hij ze ook al eens gekweekt had. Deze zei gewoon kijken anders kom je er toch niet achter, beter is het nest er geregeld af te halen zodat ze er aan wennen. Dat deed ik, en ze bleken zich er verder niet aan te storen. De jongen zagen er goed uit, maar ik heb ze verder met rust gelaten. Op 24 februari 1991 zijn ze uitgevlogen en ze zijn prachtig.

Over kleurkanaries

Tekst: A. van Eck. Foto: Avon/Tilford

Oranjeroodbrons

Wij hebben in vorige artikelen kunnen lezen, welke eisen er gesteld worden aan de kleurslagen groen en blauw. Als wij dan nu naar de kleur oranjeroodbrons kijken dan lijkt dat misschien een grote stap maar dat is het in feite niet. Oranjeroodbrons is evenals de groene en de blauwe kleurkanarie een vogel die zoveel mogelijk **zwart pigment** moet bezitten. Rug- en flankbestreping moeten ze donker mogelijk van kleur zijn, bovendien moet die bestreping smal en kort, dus goed onderbroken zijn en mag in de flanken beslist niet ontbreken of daar maar zwakjes zijn, eis is dat deze **in beide flanken** duidelijk te zien is. Zwart is ook eis voor de kleur van vleugel- en staartpennen alsmede voor de

Hier zien wij dus dat de stap van groen of blauw naar oranjeroodbrons minder groot is dan dit in eerste instantie doet vermoeden, immers eisen hier gesteld aan de hoofdkleur, het pigment, zijn dezelfde als de eisen die wij bij groen en blauw gezien hebben. Wij noemden de hoofdkleur, dan kan het niet anders zijn dan dat er ook sprake is van een **bijkleur**, welnu in dit geval is deze oranjerood i.p.v. wit bij de blauwe en geel bij de groene. Bij alle gepigmenteerde kleurkanaries vormen **hoofd- en bijkleur gezamenlijk** de totale kleuruiting. Trapsgewijs kunnen hier bij de vogels onderling nog al wat verschillen optreden, de z.g. graduele verschillen en dat is soms door invloeden van buitenaf

anderen maar daarover later meer. Uiteraard hebben wij ook hier weer te maken met intensieve en niet intensieve vogels, respectievelijk oranjeroodbrons en schimmel. Laten wij ervan uitgaan dat ons kweekdoel is, goede intensieve nateelt te bekomen, vogels die zoveel mogelijk voldoen aan de eisen die in de standaard gesteld worden. Op vrijwel elke tentoonstelling is deze kleurslag te zien, de niet intensieven gewoonlijk aanzienlijk minder talrijk dan de intensieve exemplaren. Toch zijn er bij de schimmelvogels ook soms erg mooie exemplaren en bij de kweek zijn deze onmisbaar, daarover zo meteen meer. De intensieve man zal vrijwel altijd een meer heldere oranjerode bijtint bezitten dan de pop, deze is wat matter en niet echt helder van kleur en daardoor in de meeste gevallen meteen goed te kennen. Als tentoonstellingsvogel is de pop dan ook minder geschikt dan de man. Ook zal de intensieve pop nagenoeg altijd een licht schimmelwasje tonen, bij een goede intensieve man zien wij dat niet. Uit vorige voorbeelden weten wij nog, dat wij **twee volledig intensieve partners niet aan elkaar moeten paren**. Wij willen immers een redelijk aantal jonge vogels bekomen en daarvoor is het met hiergenoemd doel, nodig dat slechts één der partners volledig intensief is en dat de ander matig of half intensief is. Daarom hebben wij, zoals gesteld, de niet intensieve exemplaren dus nodig. De mate waarin een vogel intensief of minder intensief is, stellen wij ook hier wederom vast aan de lengte van de bevedering en tevens is dat in deze kleurslag te zien aan de hoeveelheid schimmel die bij de vogels aanwezig is. **Uitsluitend fokzuivere vogels** zijn voor hiergenoemde doelstelling geschikt. Indien U kweekvogels aankoopt dient U altijd naar afkomst en fokzuiverheid te informeren of inzage te vragen in de kweekadministratie. Andere, **niet** gewenste mogelijkheden om deze kleurslag te bekomen zijn er natuurlijk ook. Paren wij bijvoorbeeld een oranjeroodbruine man aan een oranjeroodbrons popje, dan kunt U meteen na de geboorte, uitsluitend aan de kleur al vaststellen welke de jonge mannen en welke de jonge poppen zijn. Popjes uit deze paring hebben allen de kleur van de vader, daarnaast hebben alle jonge mannen wel de kleur oranjeroodbrons van de moeder mee gekregen maar zijn niet fokzuiver omdat de vader immers

hoorndelen, pootjes en snavel dus. Fout is het als er witte nagels aanwezig zijn of bruine vleugel- of staartpennen, ook een niet fijne rugbestreping waarvan wij ons zouden kunnen voorstellen dat die strepen er met een viltstift opgebracht zijn is foutief. Het totaalbeeld moet **zwart** en beslist niet bruinachtig overkomen.

maar ook soms door het sterk of juist niet sterk aanwezig zijn van bepaalde factoren. Zo kan er in deze kleurslag een duidelijk zichtbaar verschil optreden als er een sterke en goed heldere, of in een ander geval een zwakke en dus niet heldere roodfactor aanwezig is. Ook door het inkweken van bepaalde andere factoren kan de kleuruiting ver-

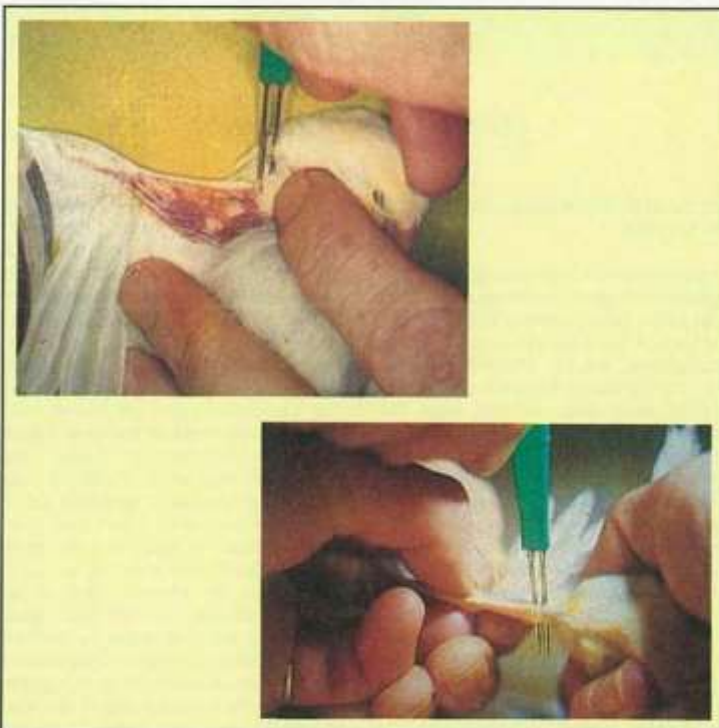
Hap- of gaapziekte, pokken.

een andere kleur bezit. De intensieve mannen, daarom gaat het immers in deze kleurslag, zullen teveel ongewenst bruin tonen daar waar de oranjeroodbrons **zwart** moet zijn en daarmee hebben wij dan zelf de fouten in de hand gewerkt. Nog een voorbeeld. Paren wij een agaatman aan een bruine pop, beiden natuurlijk in het bezit van de oranjeroode bijkleur, dan zijn **alle jonge mannen** toch **oranjeroodbrons** van kleur, ook al zijn beide ouders anders van kleurslag. Ook voor deze paring geldt: **niet doen**. De niet fokzuivere jonge mannen zullen te weinig tonen van de eisen die aan oranjeroodbrons zijn gesteld, dat is **het gevolg van de invloed van beide ouders**. Een heldere, diepe en goed egale, beslist niet vlokkerige, zuivere oranjeroode bijtint is eis voor tentoonstellingsvogels in deze kleurslag. Aangezien hierbij toediening van kleurstimulerende middelen nodig is, komt het vrij veel voor dat een prima intensieve man met een goede roodfactor, nietover het gehele lichaam egaal van tint is. Oorzaak: onregelmatige opname van genoemde middelen. De **niet intensieve** als tentoonstellingsvogel moet evenals de intensieve, een zo zwart mogelijk pigment bezitten, de rug en flankbestreping zal hierbij altijd iets minder smal zijn dan bij de intensieve vogels. Bovendien moet er over het gehele lichaam een mooie egale schimmelverdeling aanwezig zijn zodanig, dat er geen schimmelopeningen in de rug of een z.g. schimmelkraag in nek of hals te zien is. Vaak zien wij, dat er in de borst nauwelijks schimmel aanwezig is, toch dient dat ook daar, egaal verdeeld, duidelijk zichtbaar te zijn. Bij samenstelling van weekparen altijd opletten dat eventuele tekortkomingen aanwezig bij één der partners, opgevangen kunnen worden door de ander, bijvoorbeeld een rogel met iets te zware pigmentbestreping paren aan een partner met uitgesproken fijne bestreping. Soms zien wij vogels die "eruit springen", ze spreken we aan in elk opzicht. Proberen die vogels te bemachtigen voor de kweek, vogels die opvallen in positieve zin hebben meer dan uitsluitend een mooie kleur. Zulke vogels, in blakende gezondheid en in topconditie, goed formaat en mooi type, kunnen de liefhebber veel weekgenot en later in het seizoen veel tentoonstellingsgenoegen verschaffen, dat geldt voor alle kleurslagen en dus ook voor **oranjeroodbrons**.

Kanariepokken mogen wij gerust de meest gevreesde virusziekte noemen, omdat, als deze ziekte toeslaat, meestal het gehele vogelbestand in korte tijd verloren gaat. De liefhebber, die éénmaal gezien heeft hoe deze ziekte om zich heen grijpt, zal nooit nalaten tijdig maatregelen te nemen. Enten is n.l. **de enige mogelijkheid** om pokken te voorkomen, **niets anders helpt!** Je kunt wel proberen de ziekte op een andere manier te bestrijden maar spoedig zal blijken dat dat geheel zinloos is. Niet alleen bij kanaries maar bij alle vinkachtigen en ook bij de om Uw huis vliegende mussen komt dit virus voor. Deze kunnen Uw vogelbestand dus met pokken besmetten. Bij de **inwendige** vorm van pokken, altijd nog beter bekend onder de naam hap- of gaapziekte, happen de vogels steeds naar adem maar niet lang, de dood volgt massaal en onvoorstelbaar snel. Het eerste wat opvalt als een vogel ziek is, is dat deze dik gaat zitten en meestal daarbij de vleugels laat hangen. Gaat hij daarbij happen naar adem dan is natuurlijk nog **niet zeker** dat er hapziekte heerst maar

toch ook beslist niet uitgesloten. Zoals gezegd komt het virus niet alleen bij kanaries voor maar ook bij vinkachtigen en bij mussen maar die hebben een immuniteit opgebouwd en worden er dus niet ziek van, het zijn wel smetstofdragers en als deze vogels bijvoorbeeld door muggen gestoken worden kan het besmette bloed worden overgedragen op onze kanaries die daarna wel ziek worden. Ziek worden, tenminste als ze geen anti-stoffen in het bloed hebben. Een ernstige ziekte mogen wij stellen, maar eigenlijk is het allemaal niet zo gevaarlijk als wij, liefhebbers, het allemaal maar goed doen. En goed doen wil in dit verband niets anders zeggen dan **tijdig en op de juiste manier enten!** Daardoor krijgen Uw vogels de vereiste anti-stoffen wel in het bloed, worden immuun voor de ziekte en dan is er dus geen enkel gevaar meer dat Uw vogelbestand door pokken wordt uitgeroeid. Verzuim dus niet te enten.

A. van Eck.

Kweekervaring met de pagodespreeuw

(*Sturnus pagodarum*)

Herkomt: Afghanistan, India, Nepal en Ceylon.

Kenmerken van de pagodespreeuw: De bovenkop is groenachtig zwart de veren zijn verlengd en vormen in de nek een lange kuif. De zijanten van de kop, de oorstreek, en de onderdelen zijn roodachtig isabel. Aan de kop komt een aantal fijne witte strepen voor. De onderstaartdekveren zijn wit. De bovendelen zijn parelgrijs met een bruine aanslag. De vleugeldekveren zijn bruinachtig, de grote slagpennen zijn zwart. De staart is zwart met een witte punt. Het oog is groenachtig wit en de snavel is groenachtig met een gele punt en de poten zijn helgeel. De lengte bedraagt 20 cm. Het vrouwtje is te herkennen aan een kortere kuif en een wat kleiner formaat. Verder kan de pagodespreeuw melodieuze fluittonen laten horen en kan ook goed imiteren, vanwaar dat ze veel als huisdier in een kooi

worden gehouden. Deze intelligente vogels worden spoedig tam, zodat ze in en uit vliegen. In de volière zijn ze ook niet schuw. Ik heb ze half april 1989 aangeschaft en na een paar dagen gingen ze 's nachts al in een parkietenbroedkast slapen. Ik had zes parkietenbroedkasten opgehangen op verschillende hoogten zodat ze keus hadden. Op 19 mei zag ik dat ze met nestmateriaal een nestkast invlogen. Met de verrekijker bij de hand kon ik alles goed volgen. Het nest wordt van droog gras, bladeren en veel veren gemaakt. Op de plek waar de eieren lagen was geen nestmateriaal, ze lagen gewoon op de bodem. Op 25 mei was het eerste ei gelegd en op 28 mei, toen ik de spreeuwen buiten zag zitten in de volière, heb ik vlug een trap onder de nestkast gezet, heb ik vlug in het nest gekeken en zag ik dat er 4 blauwe eieren in lagen zo groot als die van een merel. En toen afwachten en dagen tellen en om dat

spreeuwen in een broedkast woonden zag men nooit iets. Op 9 juni, toen de pop weer van het nest was, heb ik vlug gekeken en tot mijn verbazing zag ik 4 jongen liggen, helemaal kaal. Ik was nog niet uit de volière of de pop was alweer in het nest. De jongen werden door de beide ouders gevoerd, ook het broeden doen ze samen. Als de een van het nest wil dan geeft ze een sein aan en meteen wordt het ingenomen door de ander. Het broeden duurt 13 dagen, na 5 dagen heb ik ze geringd. De ringen had ik omwikkeld met leukopast, dat voelt zachter aan. Toen maar afwachten tot ze uitvlogen en wachten duurt lang. Op 1 juli zag ik de man steeds achter de pop aan jagen de hele dag door en toen dacht ik dat wordt niets. Maar tegen de avond zag ik weer dat zowel de man als de pop met voedsel naar het blok vlogen. Dat hebben ze zo twee dagen gedaan en toen was mijn geduld op. Ik weer de trap op en toen heel voorzichtig het deksel omhoog. Ik zag twee jongen zitten en meteen vlogen ze uit, dat was na 23 dagen. Ik heb de hele dag in de volière gekeken maar ik zag geen jonge spreeuwen meer. Pas twee dagen later zag ik 6 spreeuwen en toen wist ik dat ik 4 jongen had. Het nestblok heb ik goed schoon gemaakt en weer op dezelfde plaats opgehangen. De jongen worden door beide ouders gevoerd en na een paar dagen begon de pop al weer met nestmateriaal te vliegen. Op 10 juli weer het eerste ei, nu waren het 3 eieren. Op 23 juli 3 jongen en op 28 juli geringd. Ze groeiden erg hard. Op zondag 3 augustus hoorde ik ze vlieg oefeningen maken en op 5 augustus zijn ze uitgevlogen. De jongen zijn wel vlug zelfstandig. De jongen van de eerste ronde heb ik gewoon bij de ouders in de volière gelaten. Ik kon ze er ook niet uitvangen omdat de volière 22 meter lang is, 12 meter breed en de zijanten 270 cm hoog met een spitse kap van 4 meter. De volière is één geheel, zonder nachtverblijf. Het kweekkoppel heb ik de hele winter in de volière gelaten en in april begon de man al weer de pop het hof te maken door haar voedsel aan te bieden. Op 27 april was alweer een eerste ei gelegd, het werden er 4 die allemaal bevrucht waren. Nu waren de jongen na 21 dagen uit het nest vermoedelijk omdat de man steeds achter de pop aan het jagen was. Twee jongen waren in de vijver terecht gekomen en jammer genoeg verdronken. De man begon zelfs de twee overgebleven jongen te pikken. Ik denk dat ik ze te veel meelwormen heb gegeven. Op 7 juni alweer een eerste ei en nu weer 4 eieren die ook weer be-

vrucht waren en na 23 dagen vlogen de jongen uit. Ze werden zeer goed gevoerd en de man was veel rustiger. Ik dacht nu heb ik het wel gehad, maar de pop begon weer met nestmateriaal te vliegen naar het blok, dat ik na goed schoon gemaakt te hebben weer op dezelfde plaats had opgehangen. Op 19 juni weer het eerste ei. Nu hield ik bijna iedere dag nestcontrole. Zo werden de eerste drie dagen een ei per dag gelegd, toen twee dagen overgeslagen en toen weer twee eieren. In totaal 5 eieren die ook weer allemaal bevrucht waren. De eerste drie jongen vlogen na 23 dagen uit, de andere twee drie dagen later. Een is er na een paar dagen dood gegaan. De andere zijn allemaal goed door de rui gekomen. De voeding was als volgt: Universeel gemengd met Cédé eivoer, fruit en geweekt brood. Dit samen goed gemengd en iets vochtig gemaakt zodat als ze er geweekt brood uit haalden er dan vanzelf universeel en eivoer aan bleef plakken zodat de jongen dat toch kregen, eivoer hebben jonge vogels nu eenmaal nodig. Als hoofdmenu kregen

ze maden en nog eens maden. Die maden had ik zelf gekweekt. De beplanting van de volière is als volgt: De twee zijanten zijn met kerstdennen en coniferen beplant, een beetje door elkaar zo'n 65 stuks. Vervolgens lage struikrozen zo dat ik er goed zicht in heb. Dan staan er 5 berken in die er al stonden voor dat de volière gebouwd werd en die op een hoogte van 280 cm zijn afgezaagd en nu de vorm van een treurwilg hebben. Dan zijn er nog 10 elzen, 12 lijsterbessen, 5 grote vlierbestruiken, 6 bremstruiken die een hoogte van ruim 3 meter hebben en dan nog een paar meidoorns, hulst, vuurdoorns, forsytia, mahonia, seringen, berbes, taxus, kamperfoelie en een paar wilgen die in het vroege voorjaar goed bezocht worden door de vogels welke alle knoppen, eer ze ontplooid zijn, er al af gepeld hebben. Dan nog diverse soorten gras en klimop, melkdistel, speerdistel, akkerdistel, kils, kaardebol, spitshaverkruid, weidehavikskruid, klein streepzaad, groot hoefblad, perzikkruid, paardebloem, vogelmuur, stbkroos, klap-

roos, diverse soorten zuring en brandnetels, teunisbloem, framboos, rozebottel, sierbes, kruisbessen, rode bessen en aardbeiplanten. Dan nog verschillende berekluuwen die veel insecten aantrekken wat weer ten goede van de vogels komt. De bodem van de volière is gazon dat iedere week gemaaid wordt met een motcrmaaier en waar de vogels aan gewend zijn. Dan is er een vijver in van 350x350m met er achter een kleine berg waar een goot in is verwerkt waar water ingepompt wordt en dat als een waterval weer in de vijver terecht komt zodat de vogels altijd stromend water hebben waar ze ook veel in baden. De vijver heb ik nu wel met gaas dicht gemaakt zo dat er geen vogels meer in kunnen verdrinken. Het is een gezelschapsvolière waar ongeveer 20 koppels vogels in zitten, vogels met een eigen territorium.

Tekst: J.L. Bosmans
Foto: H. Biefeld.

OPROEP

De Technische Commissie Kleur- en Postuurkanaries zal in het voorjaar 1992 weer een opleiding tot keurmeester van kleurkanaries van start laten gaan. Om met kans op succes deze opleiding te kunnen volgen zal men op de Bondskampioenschappen te Breda in januari 1992, een toelatingsexamen moeten afleggen.

Deelname aan dit examen is alleen mogelijk als men aan de volgende eisen voldoet:

- * Lid zijn van de N.B.v.V. en de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.
- * Meer dan normale interesse hebben voor alles wat op kleurkanaries betrekking heeft.
- * Gedurende minstens 5 jaren met succes meerdere kleuren, zowel reeds langer bestaande alsook zogenaamde "nieuwe kleuren", te hebben gehouden en gekweekt.
- * Liefst enige kennis bezitten met betrekking tot de vererving van kanariekleuren.
- * In staat zijn de voorkomende kanariekleuren te herkennen, er van uitgaande dat, zeker bij de reeds langer bestaande kleuren, geen ernstige fouten mogen worden gemaakt.
- * Bereid zijn gedurende minstens 2 jaren, één zaterdag per maand aan de opleiding deel te nemen.

- * Over voldoende vrije werkdagen beschikken om minstens 5 maal per seizoen bij verschillende keurmeesters, tijdens de officiële keuringen die aan wedstrijden vooraf gaan, praktische keurervaringen op te doen.

- * Men mag niet kleurenblind zijn of moeite hebben met het herkennen van de kleuren rood en groen.

Er zal daarom ter plaatse een test "kleuronderscheidingsvermogen", kortweg KOV genoemd, worden afgenomen. De kandidaat zal bereid moeten zijn hieraan mee te werken.

Indien men niet aan voornoemde eisen kan voldoen is het overbodig zich voor het toelatingsexamen aan te melden. Ter kennismaking en ter voorbereiding op dit toelatingsexamen is door de Technische Commissie een kortdurende introductie cursus gepland. Deze introductie cursus zal worden gegeven in de maanden oktober en november in een aantal nader te bepalen plaatsen. Aangezien aan het eind van deze introductiedagen door de regionale docenten een voorselectie zal worden gehouden, is het van belang deze introductie cursus te bezoeken. Belangstellenden voor bedoelde introductie dienen zich vóór 7 September a.s. schriftelijk op te geven, met vermelding van het volledige adres en eventueel telefoonnummer, bij de coördinator van de opleiding voor keurmeester van kleurkanaries:

J.M.C. van Kempen,
Geverikerstraat 89
6191 RN Beek.
Tel: 046-371218.

KALENDER 1991

De goudkroon bulbuul

Deze bulbuul wordt vaker Geelkop Bulbuul genoemd. Op Java kenden wij de vogel ook als Tjoetjakrawah, maar volgens de nieuwste gegevens wordt hij thans op dat eiland betiteld met Cangkurawah (spreek uit: Tsjangkoerawah). Deze Bulbuul behoort tot de grotere soorten en bereikt een lengte van circa 28 cm. De kop is grotendeels licht strokleurig geel met een opvallende zwarte baardstreep, die op de foto echter niet erg duidelijk te zien is. De kruin en ook de oordekveren zijn meer oranje-geel. De rug is grijs met lichtere strepen; zowel de vleugels als de staart zijn bruin met een groenige tint, de kin is wit, de borst grijs met witte streepjes, de buik is donkergrijs, bij het zwart af en dat is op de afbeelding nog net te zien. De vrij lange anavel is ook zwart, de poten zijn donkerbruin en de iris is rood. Het verspreidingsgebied van deze bulbuul strekt zich uit over Maleisië, Sumatra, Borneo en het westelijk deel van Java. In het laatstgenoemde gebied schijnt deze vogel zeer zeldzaam te zijn geworden en John MacKinnon wijt dit in de "Field Guide to the Birds of Java and Bali" aan het feit, dat deze bulbuul een zeer geliefde kooivogel is, waar voortdurend jacht op wordt gemaakt. De vogelvaarders schijnen er flinke prijzen voor te krijgen. Als woongebied prefereren deze bulbuuls secundaire bossen en bosranden, veelal in moerassige streken met uitgestrekte rietvelden in de buurt van water. Daar wordt intensief jacht gemaakt op slakjes, bijen, kevers en andere insecten; ook kleine vruchten en bessen worden niet versmaad. De zang van deze bulbuuls is zeer melodius, helder en verklaringsrijk. Het nest is komvormig en wordt vervaardigd van allerlei plantdelen als droge grassen, vezels, worteldraadjes, bladeren en dergelijke. Er worden slechts twee eieren gelegd, witachtig van kleur met grijze, bruine en rode vlekjes. Gewoonlijk bevindt het nest zich in een lage struik. Bovengenoemd boek deelt mee, dat van Java geen broedgegevens bekend zijn en ook A. Hoogerwerf schrijft in zijn "Bijdrage tot de oölogie van Java": "Met zekerheid zijn mij de eieren van deze bulbuul, die op Java zeker **geen** gewone verschijning is, niet bekend."

Meindert de Jong.

Nuttige wenken bij de kanariekweek

In ons vorige artikel hebben we geprobeerd de werking van de intensief factor te verklaren en we hebben u een gradenmeter voorgesteld, die gebruikt kan worden bij de indeling van zowel de vetstof- als ook de pigmentvogels. Voordat we nu verder kunnen, is het van belang twee andere kenmerken uit te leggen. In het vorige artikel zagen we dat de intensiefactor een intermediaire werking heeft. Je krijgt in zo'n geval een tussenvorm tussen intensief en schimmel, of tussen intensief en halfintensief. Omdat niet heel precies is aan te geven in welke mate de intensiefactor aanwezig is, kunnen ook allerlei tussenvormen van intensief tot schimmel optreden. Afhankelijk van het samenstellen van de kweekparen kunnen we nu naar een intensieve of naar een schimmelkweek gaan. Het ligt er dan aan wat we willen.

Naast dit intermediaire kenmerk, hebben we ook een dominante (overheersende) en een recessieve factor. De recessieve factor wil zeggen dat hij in combinatie met het dominante kenmerk wordt teruggedrongen en dus schijnbaar niet meer aanwezig is. Dat is echter niet het geval. Het kenmerk is wel aanwezig maar op dat moment niet zichtbaar. Om deze termen duidelijk te maken, nemen we weer de rode en de witte bloemen. We kruisen nu een rode met een witte bloem. Stel dat uit deze jonge plantjes allemaal rode bloemen komen. In dat geval lijkt het alsof de witte kleur verloren is gegaan. Dat kan echter niet want het jonge plantje heeft van de moeder de eicel gekregen en van de vader de stuifmeelkorrel. Op een van beide zat de rode kleur en op de andere de witte. De jonge plantjes heb-

ben dus beide kleuren bij zich. We weten dus dat het genotype rood/wit is, maar het fenotype, dat we zien is rood. We nu, in dit geval kunnen we zeggen dat rood domineert over wit. We noemen rood in dit geval dominant en wit is dan recessief. We hebben nu dus allemaal plantjes met rood/witte eigenschappen, ook al zijn die niet beiden zichtbaar. Als we nu in een volgende generatie deze jonge plantjes aan elkaar gaan kruisen rood/wit x rood/wit krijgen we als uitkomst: 25% rood
50% rood/wit
25% wit.

We zien dus dat in dit tweede jaar de witte kleur weer terugkomt. Als we naar het uiterlijk kijken hebben we 75% rode bloemen en 25% witte. 25% is raszuiver rood, 50% is rood/split voor wit, en 25% is zuiver wit. De 25% rode en de 25% witte bloemen zijn raszuiver of zoals we het bij vogels noemen fokzuiver (homozygoot) terwijl de 50% rood/witte bloemen niet fokzuiver zijn (heterozygoot).

Samenvattend kunnen we zeggen: Een eigenschap kan **dominant** zijn. Dat wil zeggen dat deze eigenschap in combinatie met een recessieve eigenschap overheerst en dus altijd zichtbaar is. Een eigenschap kan **recessief** zijn. Dat wil zeggen dat deze in combinatie met een dominante niet zichtbaar is. Alleen als deze eigenschap dubbel aanwezig is wordt ze weer zichtbaar. Als de jongen deze zowel van de vader als van de moeder krijgen is de eigenschap dus te zien. Een eigenschap is **intermediair** als er een tussenvorm bestaat die het midden houdt tussen deze twee. Deze erfelijke eigenschappen liggen op de zgn. chromosomen. Dit zijn spiraalvormige elementen. Elke eigenschap heeft daarop zijn eigen plaats. Op een chromosoom kunnen verschillende eigenschappen liggen. Vele zijn voor ons niet van belang en die zullen dan ook niet ter sprake komen. Wij hebben het hier over de kleurkanaries en we zullen ons dan ook beperken tot die eigenschappen die de kleur bij deze vogels bepalen en beïnvloeden. De chromosomen liggen in de kern van iedere levende cel. Elk chromosoom ligt in een paar bij elkaar. Als wij nu weten dat de kanarie 9 verschillende chromosomen heeft dan is het duidelijk dat er 9x2=18 chromoso-

men zijn. Een van deze chromosomen bepaalt of het jong een pop of een man wordt. Dat noemen we het geslachtschromosoom, dat we aangeven met een X. Een man heeft dat dubbel dus **XX** en de pop heeft daar **XY**. Het is zo dat op dat X-chromosoom ook nog andere kenmerken liggen. We noemen ze om die reden **geslachtsgebonden kenmerken**. De kenmerken die op de andere 8 chromosomen liggen noemen we onafhankelijke of niet geslachtsgebonden. Geslachtsgebonden eigenschappen zijn bij de man dus dubbel aanwezig en bij de pop alleen op de X dus enkel. De onafhankelijke eigenschappen zijn bij de man en de pop dubbel nl. op elk chromosoom van dat paar. Dat houdt in dat bij de man en de pop de volgende combinaties mogelijk zijn voor de onafhankelijke eigenschappen:

dominant x dominant
dominant x recessief
recessief x recessief
intermediair x intermediair

Bij de geslachtschromosomen ligt de zaak heel anders. Het geslachtschromosoom bepaalt op de eerste plaats of het jong een man of een pop wordt. Komt een X-chromosoom samen met een ander X-chromosoom dan krijgen we een man. Komt een X bij een Y-chromosoom krijgen we een pop. Wij weten nu dat op dit geslachtschromosoom echter nog meer eigenschappen liggen en wel alleen op het X-chromosoom. Op de Y van de pop liggen voorzover we nu weten geen eigenschappen die voor ons op dit moment van belang zijn. We krijgen dan de volgende mogelijkheden bij de mannen:

X	X	X	X	X
dom	dom	dom	rec	rec
fokzuiver	split voor		fokzuiver	
		recessief		
		kenmerk		

Bij de splitvogel is het recessieve kenmerk dus niet te zien. Dat weten we alleen uit de kweekadministratie.

Voor de poppen geldt het volgende:

X	Y	X	Y
dom.	--	rec.	--
fokzuiver		fokzuiver	

We kunnen hieruit de volgende conclusie trekken. De pop is voor de

geslachtsgebonden eigenschappen altijd fokzuiver. Bij de man is dat niet altijd het geval. Daar moet op beide chromosomen het dominante of het recessieve kenmerk dubbel aanwezig zijn. Is op het ene het dominante kenmerk aanwezig en op het andere het recessieve, dan is deze man split voor dat recessieve kenmerk. We hebben het nu steeds gehad over het geslachtschromosoom de X. We weten dat er nog 8 andere chromosomen zijn, de onafhankelijke. Ook daarop liggen eigenschappen die voor ons van het grootste belang zijn. Om doelbewust te kunnen kweken is het van het allergegrootste belang te weten of een eigenschap:

dominant - recessief of intermediair is geslachtsgebonden of onafhankelijk is.

De onafhankelijke factoren worden door de mannen en de poppen op dezelfde manier doorgegeven aan de jongen, omdat ze bij beide dubbel aanwezig zijn. Het jong krijgt via de eikel een kenmerk van de moeder en een van de vader. We kunnen daar de volgende mogelijkheden krijgen:

1 dominant/dominant 2 dominant/recessief 3 recessief/recessief
Bij 1 en 2 hebben de vogels een gelijk uiterlijk, maar erfelijk zijn ze anders. In geval 3 kunnen we aan het uiterlijk zien dat de vogel fokzuiver is, want een recessieve eigenschap is alleen zichtbaar als ze dubbel aanwezig is. In combinatie met een dominante wordt ze onzichtbaar.

Bij de geslachtsgebonden eigenschappen is het voor de mannen hetzelfde als hierboven beschreven, want zij bezitten nl. het X-chromosoom dubbel. Voor de poppen is het anders. Deze hebben de eigenschappen enkel, nl. alleen op de X. Als het dus om een geslachtsgebonden eigenschap gaat kunnen we dat bij de pop altijd aan het uiterlijk zien. Als wij nu alle eigenschappen kennen en weten of ze geslachtsgebonden zijn dan wel onafhankelijk, kunnen we ook berekeningen maken voor de jonge vogels.

De geslachtsgebonden factoren zijn:

groen	z+rb+
agaat	z+rb
bruin	z rb+
isabel	z rb

Dit zijn de klassieke kleuren. De + geeft aan dat de eigenschap dominant is.

Pastel rz (recessief) **rz+** is niet pastel

Ivoor sc (recessief) **sc+** is niet ivoor

Mozaik m+ (dominant) **m** is niet mozaik

Satinet pb (recessief) **pb+** is niet satinet

De onafhankelijke factoren zijn:

Vetstof	EE
Pigment	E+E+
Bont	EE+

Dit hebben we eigenlijk nooit nodig omdat we met vetstof of pigmentvogels kweken.

Bijkeur geel G+G+ zwak geel

GG+ geel

GG hoog geel

Bijkeur rood rG+rG+ oranjeroed

rGrG+ minder rood

rGrG oranje

Bijkeur wit CB+CB dominant wit

cbbc recessief wit

Intensief I+I

Schimmel I+I+

Opaal so (recessief) **so+** is niet opaal

Ino eb (recessief) **eb+** is niet ino

Phaeo B+B+ (dominant)

Het lijkt allemaal heel ingewikkeld, maar als uw de moeite neemt om met ons verder te gaan, zijn wij ervan overtuigd dat iedereen het kan volgen. Bovenstaand schema hoeft u niet te kennen. Het kan ten alle tijde als naslagwerkje dienen als dat nodig zou zijn. U gebruikt nl. in uw administratie alleen die factoren die voor u van belang zijn en dat zijn er in de regel maar twee of drie. Alleen zij die met veel verschillende kleuren werken, moeten ook meer combineren. Alle eigenschappen zullen een voor een worden uitgewerkt in de volgende artikelen.

Maak van uw tentoonstelling iets moois en betrek zo mogelijk ook de bejaarde en minder valide medemens bij dat evenement. Zorg er bijvoorbeeld voor dat ook rolstoelpatiënten de tentoonstellingszaal kunnen bereiken. Veel afdelingen zijn daar al gedurende vele achtereenvolgende jaren mee bezig zoals Gilze, G08, waar vorig jaar 20 rolstoelers de show hebben bezocht.

Ook op een andere manier is wel eens aardig aan de weg te timmeren, bijvoorbeeld deelname

aan optocht of corso. Het districtsbestuur Zuid Holland nam vorig jaar deel aan het Rijnsburgs corso dat vanaf die plaats via Leiden naar Noordwijk rijdt. Een jaarlijks terugkerend evenement in de maand augustus. Hoe dan ook, laat ieder weten dat uw vereniging bestaat en dat er een NBvV is. Uw club en Uw bond zijn het meer dan waard !

En tenslotte, doe net als de Haarlemse Cico en Rico Rossi, blij ONZE VOGELS lezen. Een beter blad voor u, voor mij en voor ieder ander die (van) vogels houdt bestaat er niet, echt niet !

De kweek van de ideal

Vlekkie

(*Flecky headed*):

Met vlekkie wordt bedoeld een grasparkiet met een getekend masker, vooral op het voorhoofd. Ook boven op de kopbevedering komt deze fout voor, dit is vooral goed duidelijk zichtbaar bij de opaline's. Vlekkie in het masker kan variëren van een paar melaninevlekjes in de bevedering boven de ogen tot grote melaninevlekken op het gehele voorhoofd. Vlekkie is een fout die onafhankelijk vererft, dus **niet** gekoppeld is aan kwaliteitsgrasparkieten, wat wel eens gedacht wordt. Het is u bekend dat het masker het visitekaartje van de grasparkiet is, dus u kunt zich voorstellen wat een storende indruk deze vlekkie's veroorzaken. Desondanks ben ik van mening dat u bij het aanschaffen van uw kweekstellen niet bang hoeft te zijn voor grasparkieten met deze fout. Toen ik 7 jaar geleden begon met het kweken van mijn ideale grasparkiet, kon ik bij de topkweker van mijn keuze goede kwaliteitsgrasparkieten kopen. Dit waren vooral grasparkieten met vlekkie's. Deze kwaliteitsgrasparkieten had deze kweker nooit aan mij verkocht als ze niet vlekkie waren geweest. Dus kwaliteitsgrasparkieten met deze fout kunnen we zeker voor de kweek gebruiken, men moet wel leren er mee om te gaan. Goede voorlichting van de topkweker is zeker nodig. In het eerste kweekjaar waren 90% van mijn jonge grasparkieten vlekkie's. Dat is nu teruggebracht naar $\pm 10\%$, door strenge selectie. Vlekkie grasparkieten van uitzonderlijke kwaliteit gebruik ik nog steeds voor de kweek. Als u de kans krijgt om bij een topkweker kwaliteitsgrasparkieten aan te schaffen zonder vlekkie, is dat natuurlijk veel beter.

Showvogels en kweekvogels:

Wanneer u als starter bij een topkweker grasparkieten koopt om te proberen om u ideale grasparkiet te kweken, dan haalt u eigenlijk de bouwstenen (kweekvogels) om te bouwen aan uw ideale type grasparkieten (showvogels). Als u een goede leerling bent, zodat u na ± 4 à 5 jaar de kwaliteit van de grasparkieten van de topkweker weet te benaderen, dan heeft u een goede kans dat u geen kweekvogels die u dan nog nodig zou hebben, meer bij hem kan kopen. Als die tijd voor u is aangebroken, moet u zelf in staat zijn om uw eigen kweekvogels te kweken. Zelf kweek ik gericht met mijn kweekstellen,

Foto no.1: Een opalinescinnamongrijze pap, die iets vlekkie is op het voorhoofd, toch is deze grasparkiet geschikt als showvogel. Bij het conditioneren van het masker hoort ook het voorhoofd, dit doet u alleen als het om weinig vlekjes gaat, dit masker moet ook breder en dieper zijn. Deze pap heeft een mooie kopvorm en een goede brede bovenbouw.

voor de helft op kweekvogels en de helft op showvogels. Met het kweken van kweekvogels bedoel ik grasparkieten met extreem goede eigenschappen, zoals o.a. kopvorm, kopstand, kopbreedte, soort van de bevedering, lengte van de bevedering, diepte en breedte van het masker en vruchtbaarheid. Dus kweekvogels blinken uit in een paar onderdelen. Deze kweekvogels zijn zoals gezegd wel de bouwstenen om goede showvogels te kweken. Het voordeel hiervan is dat u voorziet in uw eigen kweekmateriaal, dat uiterlijk goed maar ook van een goede afstamming is. Een showvogel (de ideale grasparkiet) moet een alround vogel zijn, dus goed op alle onderdelen. En natuurlijk kunt u met uw showvogels ook kweken, maar hier moet men toch heel goed op blijven letten. Want zodra uw kweekvogels op de showvogels gaan lijken dan is het

praktisch onmogelijk als één of meer onderdelen in kwaliteit gaan teruglopen, dit met eigen vogels te herstellen. Dus is het in de praktijk zo, uw showvogels moeten op elkaar lijken, maar uw kweekvogels mogen **niet** op elkaar lijken.

Minder Voorkomende Kleurslagen:

In het algemeen is het zo dat men grasparkieten gaat houden omdat de kleuren zo mooi zijn. En het zijn juist de M.V.K. waar men mee begint zoals: kobalts, violet, albino, recessief bont, dominant bont en de wit- en geelvleugels. Zodra een kweker van deze mooie kleurslagen meedoet met z'n jonge grasparkieten op een tentoonstelling, dan wordt het hem zeker duidelijk dat grasparkieten eigenlijk postuur en type vogels zijn. Bij de M.V.K. valt vaak het postuur en type tegen. Er zijn

rasparkiet Deel 5 (slot)

er maar weinig die voldoen op de T.T.. Vandaar dat er niet veel kwekers zijn die dan nog doorgaan met deze kleurslagen. De achterstand van de fysieke eigenschappen van deze kleurslagen is vooral te wijten aan de hoge uitval. Hiermee wordt bedoeld de jonge grasparkieten die niet geschikt zijn voor de T.T. en de kweek. Er zijn nog te weinig topkwekers die zich met de M.V.K. bezighouden. Hoewel, sinds een aantal jaren wordt door de parkieten speciaalclub het kweken van deze kleurslagen gestimuleerd door er extra prijzen voor beschikbaar te stellen. Bij de kwekers van de P.S.C. regio Flevoland, staan deze minder voorkomende kleurslagen zelfs hoog in het vaandel. Ook is er een studiegroep voor de recessiefbontkwekers opgericht.

waardoor deze kleurslag veel aan kwaliteit heeft gewonnen. Ondanks de positieve aandacht voor de M.V.K. ben ik van mening dat een starter niet direct met deze kleurslagen moet beginnen, want zodra men op kleur gaat koppelen, dan worden de andere onderdelen die het type kunnen beïnvloeden verwaarloosd, waardoor men verder verwijderd raakt van de ideale grasparkiet.

Tenslotte:

De grasparkietenliefhebberij heeft de laatste paar jaar aan aantrekkingskracht gewonnen, de hobby wordt wat intensiever beleefd. Ook internationaal is er veel veranderd, niet alleen bestuurlijk zijn er goede contacten opgebouwd, maar ook door vele Nederlandse kwe-

kers die buitenlandse T.T.'s bezoeken en zelfs deelnemen aan deze T.T.'s en soms met succes. Ook de forum's en symposia in het buitenland trekken de aandacht. De insiders verwachten veel van de Europese éénwording. Zelf ben ik van mening dat het voor de wedstrijd-kwekers steeds belangrijker wordt om de nieuwe ontwikkelingen van onze hobby, goed te blijven volgen. Het wedstrijdelement zal hierdoor versterkt worden, wat mij persoonlijk wel aanspreekt. Er valt nog veel te leren van elkaar, succes!

Tekst: Harry van Doorne
Foto's: Aart Stellenaar en Harry van Doorne.

Foto no.2: Een lutino pop met een prima formaat en een goede koplengte. Duidelijk is te zien dat de welving boven het oog te weinig aanwezig is, de groeirichting van de kopbevedering zou beter moeten. Deze pop blinkt vooral uit in kleurdiepte en in de bovenbouw, is zowel geschikt als show- en als kweekvogel.

Foto no.3: Een gezoomde lichtgroene man (M.V.K.) met een goed formaat en een mooie brede kop, de welving boven de ogen is niet optimaal. De bevedering boven de poten (broekbevedering) is wat te lang en niet egaal van kleur. De vleugelomzoring is regelmatig aanwezig, maar is te zwak van kleurdiepte, dus niet scherp genoeg. Masker is breed en diep, maar de stippen voldoen nog niet geheel aan het ideaalbeeld van deze kleurslag. Deze man is zeker geschikt als kweekvogel.

